

Vihta

□

Sisällys

- [1 Enteet](#)
- [2 Tausta](#)
- [3 Käyttö](#)
- [4 Koivuvasta](#)
- [5 Katajavasta](#)
- [6 Petäjävasta](#)
- [7 Nokkosvasta](#)
- [8 Leppävasta](#)

Enteet

Epätasainen vastan kanta ennustaa tyttäreille sulhaseksi juomaria. Ei. Saunan katolle heitettävän vastan tyvipään osoittaessa hautausmaalle on lähtö lähellä heittäjän ollessa vanha, nuorelle se ilmoittaa rakastetun tulosuunnan, rengille uuden työpaikan etsimisen jos olkapään yli heitettynä katolle tyvi osoittaa pois päin.

Tausta

Vastan käyttö tulee myöhäiseltä keskiajalta. Itämurteessa puhutaan vasta, länsisuomessa vihta.

Käyttö

Kesävastaa ei haudota vaan heitetään löylyä ja katon rajassa huiskutetaan. **Talvivasta** taas pehmitetään hautomalla kuumassa vedessä ja kiukaalla pyörittelemällä.

Koivuvasta

Oikeaa aikaa tehdä vasta on juhannuksen jälkeiset päivät uuden kuun eli yläkuun aikana ja heinäkuun alku ennen niitylle lähtöä kun koivun lehti on jo kestävä. Vanhan kuun aikana tehdyistä lehdet irtoavat helpommin.

[Kuun vaiheet kalenteriin](#)

Kesäsaunaan vastoja voi tehdä tuoreeltaan mutta talvivastat tehdään kun leppä piimii eli lepän oksille ilmestyy valkoisia leppäkempin toukkien pumpulikudelmia. Ei enää Laurin päivän (10.8) jälkeen syksyisistä lehdistä.

Sopivat koivut löytyvät kuivalta kangasmaalta ja kooltaan puut ovat keskikokoisia ja urvuttomia. Vanhan puun oksat ovat haperoita ja nuoren puun lehdet taas irtoavat ennenaikojaan. Latvavarvut

ovat kovia ja niitä kannattaa käyttää vain muutamia.

Vasta koostuu tuoksua antavasta hieskoivusta 2/3 ja jämäkkyyttää antavasta rauduskoivusta 1/3. Sisäosaan hiesoksat ja päälle raudukset. Hikiäisen eli hieskoivun lehdet ovat niitä jotka tarttuvat kylvettäessä ihoon. Lehden himmeä puoli tulee aina ulospäin vastasta, pidempiä oksia väliin ja käännellään eli ladotaan puolet vastasta ja käännetään vasta ympäri, näin vastasta tulee litteä muodoltaan.

Purista tyvestä kuosulleen. Sido vesasta tai piennarkoivusta tehdyllä vitsaksella. Pujota vitsas muutaman sentti lehtien alta ja tee panta, jatka vitsaksella vihdan tyveä kohden ja tee toinen panta ja lenkki ripustusta varten kääntämällä vitsaksen pää vastan latvasuuntaan.

Itä-Suomessa vastakset pujotetaan yhdestä varvusta kierrettyyn pantaan, Länsi- ja Pohjois-Suomessa nuoresta koivunvesasta väännetyllä vitsaksella. Aunuksen puolella halkaistu paju tai pihlaja moneen kertaan tiukasti varren ympäri.

Tasoita puukolla kahvan pää muutaman sentin päästä alimmasta pannasta.

Kuivumaan orsille pareittain tyvistä yhteen työnnettyinä.

- *Havainnollinen video Ylen Elävässä arkistossa: [Maailman paras vihta](#) (2008)*

Katajavasta

Petäjävasta

Nokkosvasta

Katkaistut nokkosen oksat pehmitetään vedessä kunnes ne eivät enää pistä.

Leppävasta